

Nr 4.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 23 september 1914.
» » » i andra kammaren den 23 september 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvarsdepartementet.

(Särskilda utskottets nr 1 utlåtande nr 1 och nr 33 samt memorial nr 13.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvarsdepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 14 maj innevarande år avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av det propositionen bilagda statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, under fjärde huvudtiteln i punkten 1 föreslagit riksdagen

att i riksstaten för år 1915 uppföra anslaget till departementet med oförändrat belopp, 61,450 kronor,
samt medgiva

dels att till arvode åt en extra föredragande och en amanuens i lantförsvarsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli må under år 1915 av tillgängliga medel utbetalas ett belopp av 10,000 kronor för

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 4 häft. (Nr 4.) 1

år räknat att ersättas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar, dels ock att till amanuenser, vikariatsersättningar, extra vaktmästarbiträde, renskrivning m. m. vid kansliexpeditionen må under år 1915, utöver i staten upptaget belopp, av tillgängliga medel utbetalas ett belopp av 4,500 kronor att likaledes ersättas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Förevarande framställning skiljer sig i det avseendet från vad 1913 års riksdag beslöt i ämnet, att det för extra föredraganden i lantförsvarsdepartementet och dennes biträde avsedda arvodesbeloppet av 9,000 kronor skulle för år 1915 höjas med 1,000 kronor till 10,000 kronor. Därigenom skulle dessa tjänstemän komma att beredas mera överensstämmande avlöningsförmåner med dem, som utgå till motsvarande tjänstinnehavare inom andra avdelningar av Eders Kungl. Maj:ts kansli eller 7,000 kronor för extra föredraganden och 5,000 kronor för biträdet, i sistnämnda belopp inräknat biträdets amanuensarvode, 2,000 kronor.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, har riksdagen

a) i riksstaten för år 1915 uppfört anslaget till departementet med oförändrat belopp, 61,450 kronor; samt

b) medgivit

dels att till arvode åt en extra föredragande och en amanuens i lantförsvarsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli må under år 1915 av tillgängliga medel utbetalas ett belopp av 10,000 kronor för år räknat att ersättas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar,

dels ock att till amanuenser, vikariatsersättningar, extra vaktmästarbiträde, renskrivning m. m. vid kansliexpeditionen må under år 1915 utöver i staten upptaget belopp av tillgängliga medel utbetalas ett belopp av 4,500 kronor att likaledes ersättas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Provisorisk lönerreglering för befattningshavare i lantförsvarsdepartementet.

2:o) Under punkt 2 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till provisorisk lönerreglering för befattningshavare i lantförsvarsdepartementet, i enlighet med i statsrådsprotokollet den 14 januari 1914 av dåvarande chefen för justitiedepartementet under andra huvudtiteln förordade grunder och villkor, å extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 8,120 kronor, därav högst 175 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har riksdagen till provisorisk lönerreglering för befattningshavare i lantförvarsdepartementet, i enlighet med i statsrådsprotokollet den 14 januari 1914 av dåvarande chefen för justitiedepartementet under andra huvudtiteln förordade grunder och villkor, å extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 8,120 kronor, därav högst 175 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 3 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att öka anslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition, nu 12,968 kronor, med 71 kronor till 13,039 kronor.

Då rörande detta anslag icke föreslagits annan ändring än som erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma, har riksdagen i riksstaten för år 1914 ökat förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition, nu 12,968 kronor, med 86 kronor till 13,054 kronor.

Arméförvaltningen.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 4 av huvudtiteln föreslagit riksdagen

dels att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till ny stat för arméförvaltningen, öka anslaget till arméförvaltningen, nu 268,665 kronor, med 6,825 kronor till 275,490 kronor,

dels besluta, att i fråga om biträdesbefattningarna av tredje graden skola gälla de i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1914 angivna allmänna villkor och bestämmelser,

dels ock medgiva, att biträde av nuvarande lägre grad, som efter intjänande av båda ålderstilläggen i denna grad befordras till biträdesbefattning av nuvarande högre grad, må omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i den högre graden.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, *dels* att å staten för arméförvaltningen skulle uppföras en ny tjänsteman av andra lönegraden samt att två av de nuvarande kvinnliga biträdesbefattningarna av högre grad

skulle förändras till befattningar av en ny typ med begynnelseavlönning av 2,000 kronor jämte två ålderstillägg å 200 kronor, vardera efter 5 och 10 år, dels ock att anslaget till vikariatsersättning m. m. skulle höjas med 225 kronor.

Åt den nye tjänstemannen skulle i främsta rummet anförtros s. k. förgranskning av räkenskaperna. Riksdagen, som är övertygad om betydelsen av att dylik förgranskning införes, har ansett sig böra bifalla förslaget i denna del.

Å arméförvaltningens stat äro för närvarande upptagna 11 kvinnliga biträden av lägre grad med en begynnelseavlönning av 1,200 kronor och 3 sådana biträden av högre grad med begynnelseavlönning av 1,600 kronor. Såsom ovan nämnts, skulle nu två av de sistnämnda befattningarna uppflyttas till en ny typ, biträdesbefattningar av tredje graden.

Riksdagen har förut — uti punkt 48 i sin till Eders Kungl. Maj:t den 27 februari 1914 avlätna skrivelse i anledning av vissa av Eders Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställningar m. m. — på anförda skäl uttalat, att riksdagen icke ville motsätta sig införande i vissa särskilda fall av den nu ifrågavarande avlöningstypen för kvinnliga biträden i statens tjänst. Härom samt beträffande de principer, som enligt riksdagens mening böra vara avgörande vid bedömande av frågan, om i det särskilda fallet förutsättningarna för användande av den nya typen äro för handen, får riksdagen hänvisa till riksdagens omförmälda skrivelse.

Vidkommande de i nu föreliggande framställning omhandlade båda tjänsterna, med vilka huvudsakligen bokhållerigöromål äro förenade, framgår av utredningen, att enligt löneregreringskommitténs mening dessa göromål med avseende å de krav de ställa på vederbörande befattningshavares kunskaper, pålitlighet och arbetsduglighet, näppeligen kunna anses stå tillbaka för de göromål, som i allmänhet måste utföras av manliga tjänstemän av första lönegraden, vilka sysselsättas med bokhålleriarbeten. Vid sådant förhållande och då vad jämväl i övrigt i ärendet förekommit synes giva vid handen, att de av riksdagen i dess ovanberörda principuttalande angivna förutsättningar för den nya typens användande äro till finnandes hos nu ifrågavarande tjänster, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Den ifrågasatta höjningen av anslaget till vikariatsersättning m. m., liksom Eders Kungl. Maj:ts förslag om rätt för innehavare av biträdesbefattning av andra graden att i visst fall omedelbart komma i åtnju-

tande av ett utav de med tjänsten förenade ålderstilläggen har riksdagen likaledes bifallit.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen

a) med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 maj 1914 fogade förslag till ny stat ökat anslaget till arméförvaltningen, nu 268,665 kronor, med 6,825 kronor till 275,490 kronor,

b) beslutit, att i fråga om biträdesbefattningarna av tredje graden skola gälla de i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1914 angivna allmänna villkor och bestämmelser, samt

c) medgivit, att biträde av nuvarande lägre grad, som efter intjä-
nande av båda ålderstilläggen i denna grad befordras till biträdesbe-
fattning av nuvarande högre grad, må omedelbart komma i åtnjutande
av ett ålderstillägg i den högre graden.

Generalitetsstaten.

5:o) I punkt 5 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till ny stat för generalitetsstaten, öka anslaget till generalitetsstaten, nu 156,035 kronor, med 9,585 kronor till 165,620 kronor.

Den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ökningen av anslaget är föran-
ledd därav, att inspektören för kavalleriet, enligt det av Eders Kungl.
Maj:t framlagda förslaget till ny härordning, skulle å generalitetsstaten
uppföras med fasta avlöningsförmåner, beräknade i likhet med de för
arméfördelningschef bestämda.

Enligt den av riksdagen beslutade nya härordningen skola å generali-
tetsstaten uppföras bland andra två nya generalsbeställningar, avsedda
den ena för en inspektör för militärläroverken m. m. och den andra för
en inspektör för infanteriet. För inspektören för kavalleriet skall däremot
å samma stat upptagas endast en överstebeställning. Då det enligt
riksdagens uppfattning är av vikt, att infanteriet snarast möjligt erhåller
sin särskilda målsman, men med kavalleriinspektörens uppförande å
ordinarie stat utan större olägenhet lär kunna anstå tills vidare ett
eller annat år, har riksdagen å staten för år 1915 uppfört en inspektör
för infanteriet med avlöningsförmåner, beräknade i likhet med de för armé-
fördelningschef bestämda. Med anledning härav har å staten jämväl upp-
tagits gottgörelse för två tjänstehästar åt en adjutant åt inspektören för
infanteriet, varjämte posten hyra, expenser m. m. höjts med 1,500 kronor.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen, med antagande av vid denna skrivelse fogad stat för generalitetsstaten (se bil. 1)^{*}), ökat anslaget till generalitetsstaten, nu 156,035 kronor, med 15,115 kronor till 171,150 kronor.

Generalstabens fast anställda personal.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 6 föreslagit riksdagen att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till ny stat för generalstabens fast anställda personal, öka detta anslag, nu 323,345 kronor, med 10,185 kronor till 333,530 kronor.

Den föreslagna höjningen av anslaget är föranledd därav, att i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag till ny härordning 1 kapten av första klassen samt 3 kaptener av andra klassen upptagits å staten och i samband därmed 3 löjtnantsbeställningar av första klassen indragits.

Mot ifrågavarande förslag, vilket står i överensstämmelse med den av riksdagen beslutade härordningen, har riksdagen icke haft något att erinra. För tillgodoseende av behovet av stabschef åt inspektören för infanteriet har emellertid, ävenledes i enlighet med den nya härordningen, å staten uppförts jämväl 1 överstelöjtnantsbeställning.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen, med antagande av vid denna skrivelse fogad stat för generalstabens fast anställda personal (se bil. 2), ökat ifrågavarande anslag, nu 323,345 kronor, med 18,040 kronor till 341,385 kronor.

Artilleristaben.

7:o) Under punkt 7 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till ny stat för artilleristaben, öka detta anslag, nu 16,200 kronor, med 750 kronor till 16,950 kronor.

Den föreslagna ökningen av anslaget är föranledd därav, att av de båda arvoden åt officerare från infanteriet, det ena å 1,200 kronor och det andra å 750 kronor, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag till ny härordning skulle uppföras å staten för artilleristaben, det sistnämnda ansetts böra tillkomma redan för år 1915.

Enligt den av riksdagen beslutade härordningen skola emellertid icke några nya arvoden för infanteriofficerare uppföras å staten, utan

^{*}) Denna stat ävensom övriga vid denna skrivelse fogade stater återfinnas vid Särskilda utskottets nr 1 utlåtande nr 33.

endast ett av de för närvarande till artilleristabsofficerare utgående arvodena å 1,000 kronor avses för en officer från infanteriet. Den härav betingade ändringen av staten torde icke lämpligen böra genomföras redan år 1915.

Riksdagen får således anmäla, att anslaget till artilleristaben i riksstaten för år 1915 upptagits med oförändrat belopp 16,200 kronor.

Kommendantsstaten.

8:o) I punkt 8 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till ny stat för kommendantsstaten, öka anslaget till kommendantsstaten, nu 64,833 kronor, med 1,600 kronor till 66,433 kronor.

De av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i staten avse kommendantskapet å Karlsborg och kommendantskapet i Boden. Vad det förra beträffar, har i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag till ny härordning det för närvarande å staten för Boden—Karlsborgs artilleriregemente upptagna, till garnisonspastorn å Karlsborg utgående arvodet å 1,000 kronor överflyttats till kommendantsstaten. Därjämte har med anledning av den ifrågasatta omorganisationen av krigsdomstolarna det å staten för närvarande uppförda arvodet å 1,200 kronor till en auditör ur staten uteslutits. Beträffande kommendantskapet i Boden har, likaledes i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag till ny härordning, upptagits arvode åt en garnisonspastor med 3,000 kronor. Vidare har av förut angivet skäl ur staten uteslutits det till en auditör utgående arvodet å 2,400 kronor. Slutligen har föreslagits, att posten »meldning, städning och belysning» skulle höjas från 2,200 kronor till 3,300 kronor och posten »kostnader för skrivmaterialier, blanketter, övriga tryckalster, underhåll av expeditionsmateriel m. m.» från 2,000 kronor till 2,100 kronor.

Mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har riksdagen icke haft något annat att erinra, än att då den av riksdagen numera beslutade omorganisationen av krigsdomstolarna ej skall träda i tillämpning förr än från och med år 1916, arvoden åt auditörer böra fortfarande under år 1915 beräknas under fjärde huvudtiteln.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen, med antagande av vid denna skrivelse fogad stat för kommendantsstaten (se bil. 3), ökat ifrågavarande anslag, nu 64,833 kronor, med 5,200 kronor till 70,033 kronor.

Krigshögskolor.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 9 föreslagit riksdagen att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till ny stat för artilleri- och ingenjörhögskolan, öka anslaget till krigshögskolor, nu 102,780 kronor, med 4,500 kronor till 107,280 kronor.

För att möjliggöra en omläggning av undervisningen vid artilleri- och ingenjörhögskolan har Eders Kungl. Maj:t föreslagit vissa förändringar beträffande de i staten för denna högskola upptagna lärararvodena, dock utan förändring av arvodenas sammanlagda belopp.

Vidare har beträffande samma stat föreslagits, dels att anslagsposten för lokalernas uppvärmning och belysning skulle höjas med 500 kronor, dels ock att anslagsposten till elevernas praktiska övningar, som för närvarande utgör 9,000 kronor, skulle i samband med införande av vinterfältövningar med högskolans elever ökas med 4,000 kronor till 13,000 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i fråga om detta anslag föreslagit, har riksdagen, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 maj 1914 fogade förslag till ny stat för artilleri- och ingenjörhögskolan, ökat anslaget till krigshögskolor, nu 102,780 kronor, med 4,500 kronor till 107,280 kronor.

Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet.

10:o) Under förmälan att med anledning av den föreslagna nya härordningen en omläggning av 1915 års kurser vid skjutskolan borde äga rum, vilken omläggning dock kunde ske utan att någon höjning av det till skolan utgående anslaget behövde vidtagas, har Eders Kungl. Maj:t under punkt 10 föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 upptaga anslaget till skjutskolan för infanteriet och kavalleriet med oförändrat belopp 60,000 kronor.

Mot den ifrågasatta omläggningen av 1915 års kurser vid skjutskolan har riksdagen icke haft något att erinra. I anslutning till vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, har anslaget till skjutskolan för infanteriet och kavalleriet i riksstaten för år 1915 upptagits med oförändrat belopp 60,000 kronor.

Krigsskolan.

11:o) I punkt 11 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till nya stater för krigsskolan och reservofficerskurser, öka anslaget till krigsskolan, nu 132,860 kronor, med 4,350 kronor till 137,210 kronor.

Det stora antalet elever vid officerskurserna å krigsskolan har, enligt vad utredningen giver vid handen, sedan flera år tillbaka nödvändiggjort en uppdelning av varje års kurs på två föreläsnings- och examensavdelningar. Detta jämte viss annan omständighet har medfört, att utöver de fem biträdande lärare, som avlönas av det för närvarande i krigsskolans stat för ändamålet upptagna beloppet, 3,100 kronor, fyra sådana lärare måst anställas för skötande av undervisningen och examinationen, var och en inom sin ämnesgrupp; och har Eders Kungl. Maj:t årligen medgivit, att till dessa lärare finge av de å nämnda stat uppkommande besparingar, i den mån de därtill lämnade tillgång, utbetalas arvoden å 500 kronor för dem var eller tillsammans 2,000 kronor. Eders Kungl. Maj:t har nu föreslagit, att sistnämnda belopp skulle uppföras å stat, för vilket ändamål ovanberörda anslagspost, 3,100 kronor, skulle höjas med 2,000 kronor till 5,100 kronor.

På enahanda sätt, som nyss nämnts, har Eders Kungl. Maj:t under flera år anvisat 2,500 kronor årligen för anställande vid officerskurserna av ökad stallbetjäning, som blivit erforderlig, sedan antalet till skolan utackorderade hästar ökats från 20 till 30. För uppförande av detta belopp å krigsskolans stat skulle det för betjäningens avlönande beräknade beloppet, 23,858 kronor, höjas med 2,500 kronor till 26,358 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att det i staten för krigsskolan upptagna arvodet till läraren i militärförvaltning, 300 kronor, skulle, sedan undervisningsskyldigheten i ämnet överflyttats från redogöraren vid krigsskolan till en särskild av generalintendenten utsedd intendenturtjänsteman, höjas med 450 kronor till 750 kronor.

Beträffande staten för reservofficerskurser skulle ett däri upptaget arvode å 300 kronor till redogöraren utgå ur staten såsom en följd därav, att den hittillsvarande redogöraren avgått, varjämte anmärkning 1 till staten, vilken innehåller föreskrift i nyssnämnda hänseende, likaledes skulle utgå. Då två reservofficerskurser hölles årligen, föranledde berörda förändring en auslagsminskning av 600 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har riksdagen, med godkännande av vid statsråds-

protokollet över lantförsvarsärenden den 14 maj 1914 fogade förslag till nya stater för krigsskolan och reservofficerskurser, ökat anslaget till krigsskolan, nu 132,860 kronor, med 4,350 kronor till 137,210 kronor.

Avlöning och rekrytering m. m.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 12 föreslagit riksdagen, dels att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogade förslag till nya stater jämte därvid fogad sammanfattning, minska anslaget till avlöning och rekrytering m. m., nu 18,203,600 kronor, med i jämnt tal 39,376 kronor till 18,164,224 kronor;

dels ock medgiva,

att, därest under år 1915 vakans i bataljonsläkarbeställning kommer att inträffa vid något eller några av Livregementets grenadjärer, Första livgrenadjärregementet, Jönköpings regemente, Dalregementet, Hälsinge regemente, Norra skånska infanteriregementet, Södra skånska infanteriregementet, Vaxholms grenadjärregemente, Positionsartilleriregementet, Svea trängkår eller Skånska trängkåren, beställningen icke tillsättes, utan den nya organisationen tillämpas vid dessa truppförband;

att, därest under år 1915 vakans i bataljonsläkarbeställning kommer att inträffa vid Livregementets husarer, beställningen icke tillsättes, men innehavaren av regementsläkarbeställningen bibehålles vid sina innehavande avlöningsförmåner;

att, därest under år 1915 vakans i regementsläkarbeställning kommer att inträffa vid truppförband (med undantag för femskvadronsregemente), där antalet beställningar skall minskas, beställningen tillsättes med avlöning för nye tjänstinnehavaren enligt ny stat, därest den nya organisationen kan genomföras, men eljest efter den gamla staten, till dess genom en av bataljonsläkarnas avgång den nya organisationen kan tillämpas vid detta truppförband;

att, därest under år 1915 vakans i regementsläkarbeställningen vid Livregementets husarer kommer att inträffa, beställningen icke tillsättes, utan den nya organisationen tillämpas vid detta truppförband; samt

att för genomförandet av fältläkarkårens nya organisation, i vad den avser de ordinarie läkarna vid andra truppförband än dem, där läkarbeställningarna redan blivit i staterna uppförda enligt förenämnda organisation, må användas i första hand de löner och dagavlöningar, som finnas uppförda i staterna för läkarbeställningarna vid de truppförband, där sagda beställningar ännu äro uppförda enligt äldre organi-

sation och där vid vakans den nya organisationen får genomföras i överensstämmelse med förut angivna grunder, samt än vidare de medel, som i truppförbandsstaterna uppförts såsom befälsavlöning, men på grund av vakanser icke komma till användning för sitt ändamål.

Vad först beträffar den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna *ökningen eller minskningen i antalet beställningar*, tillåter sig riksdagen erinra, att de vid Eders Kungl. Maj:ts proposition angående ny härordning fogade planerna för övergången från den nuvarande till den föreslagna nya härordningen blivit av Eders Kungl. Maj:t följda vid uppgörandet av staterna för år 1915. Då, med frånseende av musikpersonalen, de av riksdagen beslutade ändringarna uti de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna fredskadrerna endast i enstaka fall inverka på de för år 1915 föreslagna staterna, har riksdagen funnit sig böra i dessa vidtagna endast följande ändringar.

Beträffande infanteriet har den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna underofficerspersonalen vid Norrbottens regemente minskats med 1 sergeant av andra klassen. Vidare har antalet meniga volontärbeställningar vid Gottlands infanteriregemente upptagits till 170 i stället för föreslagna 240. Slutligen har den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna benämningen distinktionskorpral (furir) utbytt mot benämningen furir. I detta sammanhang torde böra omuämnas, att sedan anmält blivit, att en övertalig gevärshantverkare vid Svea livgarde under året avgått, i staten för detta regemente uppförts endast 1 gevärshantverkarbeställning.

I fråga om kavalleriet har vid vartdera av Skånska husar- och dragonregementena antalet furirer av andra klassen minskats från föreslagna 33 till 32 och antalet meniga volontärer ökats med 15 i stället för föreslagna 9.

Vid Vendes artilleriregemente har upptagits endast 1 hantverksfurir av andra klassen i stället för såsom Eders Kungl. Maj:t föreslagit 2 dylika.

Vad musikpersonalen angår, vill riksdagen erinra, att riksdagen icke ansett sig kunna godkänna något av de förslag till musikpersonalens omorganisation, som förelegat, utan funnit sig böra i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta och om möjligt för 1915 års riksdag framlägga förslag till sådan omorganisation av arméns musik, att kostnaderna för densamma komma att uppgå till högst två tredjedelar av statsverkots nuvarande utgifter för densamma. Vid sådant förhållande har riksdagen funnit sig böra å de särskilda staterna för år 1915 upptaga musikpersonalen enligt den nuvarande organisationen; och har riksdagen därvid följt de förslag till stater, som framlades uti den till riksdagen den 14 sistlidna januari avlätna statsverkspropositionen.

Av skäl, som förut anförts, böra arvoden till auditörer upptagas å truppförbandens stater jämväl för år 1915.

Den av Eders Kungl. Maj:t gjorda *beräkningen av dagavlöningen* har icke givit riksdagen anledning till någon erinran.

Vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit med avseende å genomförandet av den utav 1911 års riksdag beslutade *omorganisationen av färtläkarkåren*, har riksdagen funnit sig böra bifalla med den ändring, att för genomförandet av den nya organisationen må användas i första hand de löner och dagavlöningar, som finnas uppförda i staterna för läkarbeställningarna vid de truppförband, där sagda beställningar ännu äro uppförda enligt äldre organisation och där vid vakans den nya organisationen får genomföras i överensstämmelse med fastställda grunder, samt än vidare de medel, som i truppförbandsstaterna uppförts för andra beställningar, men på grund av vakanser i dessa icke komma till användning för desamma.

Eders Kungl. Maj:t har föreslagit viss *ändring i staternas uppställning*, huvudsakligen innefattande att de för manskap anslagna avlöningsmedlen jämte de truppförbandet tillkommande rekryteringsmedlen, vilka förut beräknats gemensamt för samtliga truppförband, uppförts under särskild rubrik, skilda från övriga å vederbörande stat upptagna avlöningsmedel. Anledningen härtill har varit, att enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag de å manskapsavlöningen och rekryteringsmedlen uppkommande besparingarna skulle, i stället för att såsom hittills överföras till fjärde huvudtiteln allmänna besparingar, av vederbörande regements- (kår-) chefer få, i enlighet med av Eders Kungl. Maj:t utfärdade närmare bestämmelser, användas för utbetalande av anställnings- och avskedspremier åt fast anställt manskap. I anslutning härtill har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att avlöningsanslaget skulle bibehålla sin natur av fast anslag och icke, såsom i förra statsverkspropositionen ifrågasattes, omläggas till förslagsanslag.

Under hänvisning i tillämpliga delar till vad som i förra statsverkspropositionen anfördes under punkten 8 av fjärde huvudtiteln, sid. 49—66, under rubriken »Omläggning av anslaget», hava enskilda motionärer hemställt,

att riksdagen, med avslag å Eders Kungl. Maj:ts framställning under förevarande punkt av huvudtiteln rörande användningen av å avlöningsanslaget uppkommande besparingar, måtte besluta,

1:o) att avlöningsanslaget från och med år 1915 måtte i riksstaten upptagas såsom förslagsanslag och att i de under anslaget upptagna avlöningsstater orden »summa kronor» ändras till orden »summa högst kronor», samt

2:o) att riksdagen måtte i riksstaten och eljest i den mån så erfordrades vidtaga de ändringar i staterna, som härav påkallades.

Såsom riksdagen redan uti sin den 14 innevarande månad till Eders Kungl. Maj:t avlåtna skrivelse i fråga om ordnandet av rikets försvarsväsende m. m. framhållit, har riksdagen icke ansett sig kunna biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag om beredande av erforderliga medel till anställnings- och avskedspremier genom besparade rekryterings- och avlöningsmedel för fast anställt manskap, enär en dylik anordning måste ur statsreglerings-synpunkt betecknas såsom mindre lämplig. I stället syntes särskilt anslag för ändamålet böra anvisas. Ej heller syntes det riksdagen lämpligt att åt vederbörande regements- (kår-) chefer lämna den frihet i fråga om bestämmandet av premiernas storlek, som Eders Kungl. Maj:t ifrågasatt. Dessa syntes fastmera böra till sina belopp bestämmas av Eders Kungl. Maj:t med hänsyn till den tid, för vilken anställning toges eller under vilken vederbörande varit i tjänst, och till möjligheten av att erhålla lämplig personal till erforderligt antal.

På grund av den ståndpunkt, riksdagen sålunda i förevarande fråga intagit, bortfaller anledningen till att under särskild rubrik å staterna uppföra de för manskap anslagna avlöningsmedlen jämte de truppförbandet tillkommande rekryteringsmedlen. Dessa senare torde såsom hittills böra beräknas gemensamt för samtliga truppförband.

Då den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna uppställningen av staterna i övrigt synes riksdagen mera överskådlig än den nuvarande, har riksdagen funnit sig böra i huvudsak ansluta sig till densamma.

Anslaget till avlöning och rekrytering m. m. har hittills utgjort ett fast anslag och hava på grund därav å detsamma uppkommande besparingar efter budgetårets utgång överförts till fjärde huvudtitelns allmänna besparingar. Då de belopp, som sålunda tillgodoförts de allmänna besparingarna från avlöningsanslaget, under de senare åren uppgått till omkring 1,500,000 kronor om året, föreslogs i förra statsverkspropositionen, att anslaget skulle omläggas från fast anslag till förslagsanslag och, beräknat efter sedvanliga grunder, nedsättas med det belopp, vartill besparingarna å detsamma under de senare åren i regel visat sig uppgå.

I den nu föreliggande statsverkspropositionen har, såsom ovan nämnts, anslaget föreslagits skola bibehålla sin natur av fast anslag. Anledningen härtill torde hava varit, dels att uppkommande besparingar å de för manskapets avlöning anslagna medel skulle användas till anställnings- och avskedspremier åt fast anställt manskap, dels ock att besparingarna å anslaget till följd av minskningen av antalet

volontärbeställningar, vilka i stor utsträckning stått vakanta, kunde antagas komma att väsentligt nedgå.

Då enligt riksdagens uppfattning särskilt anslag bör beviljas för anställnings- och avskedspremier, förefinnes icke någon anledning att för beredande av medel till dylika premier bibehålla anslaget vid dess natur av fast anslag. Icke heller det andra skälet härför synes riksdagen böra tillmätas någon avgörande betydelse. Även om till följd av minskningen i antalet volontärbeställningar besparingarna å anslaget hädanefter torde komma att nedgå, torde man dock med säkerhet kunna förvänta, att de från anslaget under budgetåret utgående utgifterna komma att icke oväsentligt understiga det belopp, vartill anslaget, beräknat enligt hittills följda grunder, skulle hava uppgått. Det synes riksdagen därför vara ur statsregleringssynpunkt lämpligt, att på sätt i förra statsverkspropositionen ifrågasattes och såsom förenämnda motionärer nu föreslagit, anslaget i riksstaten uppföres såsom förslagsanslag. Riksdagen får i detta sammanhang erinra därom, att motsvarande anslag under femte huvudtiteln av Eders Kungl. Maj:t föreslagits skola i riksstaten för år 1915 omläggas till förslagsanslag och därvid uppföras med 95 % av det belopp, vartill anslaget enligt sedvanliga grunder beräknats.

I saknad av erfarenhet rörande de belopp, vartill utgifterna under anslaget i verkligheten kunna komma att uppgå, torde det vara vanskligt att angiva, med huru stor procent anslaget bör kunna nedsättas under det beräknade beloppet. Då emellertid Eders Kungl. Maj:t beräknat, att å de till manskapsavlöning anslagna medlen skulle uppstå så stora besparingar, att därmed kunde bestridas utgifterna för anställnings- och avskedspremier, torde man kunna utgå ifrån, att anslaget bör kunna nedsättas med det belopp, vartill ifrågavarande premier beräknas komma att uppgå. Med tillämpning av de uti Eders Kungl. Maj:ts proposition angående ny härordning angivna grunder har riksdagen beräknat, att för ifrågavarande ändamål skulle för år 1915 erfordras i runt tal 382,000 kronor (se bil. 64).

I enlighet med vad riksdagen sålunda anfört, har riksdagen uppgjort nya stater för truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, för militärbefalet på Gottland, för överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, för artilleriets tygstater, för fortifikationen, för ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, för officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen samt för trängkårerna (se bil. 5—63).

Vidare har riksdagen uppgjort en beräkning över samtliga utgifter från anslaget till avlöning och rekrytering m. m. Denna beräkning (se bil. 4) slutar å 18,392,512 kronor.

Detta belopp torde av förut angivet skäl kunna nedsättas med i runt tal 382,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen

dels, med antagande av vid denna skrivelse fogade nya stater (bil. 5—63), minskat anslaget till avlöning och rekrytering, nu 18,203,600 kronor, med 193,088 kronor till 18,010,512 kronor;

dels i riksstaten betecknat detta anslag såsom förslagsanslag;

dels ock medgivit

att, därest under år 1915 vakans i bataljonsläkarbeställning kommer att inträffa vid något eller några av Livregementets grenadjärer, Första livgrenadjärregementet, Jönköpings regemente, Dalregementet, Hälsinge regemente, Norra skånska infanteriregementet, Södra skånska infanteriregementet, Vaxholms grenadjärregemente, Positionsartilleriregementet, Svea trängkår eller Skånska trängkåren, beställningen icke tillsättes, utan den nya organisationen tillämpas vid dessa truppförband;

att, därest under år 1915 vakans i bataljonsläkarbeställning kommer att inträffa vid Livregementets husarer, beställningen icke tillsättes, men innehavaren av regementsläkarbeställningen bibehålles vid sina innehavande avlöningsförmåner;

att, därest under år 1915 vakans i regementsläkarbeställning kommer att inträffa vid truppförband (med undantag för femskvadronsregemente), där antalet beställningar skall minskas, beställningen tillsättes med avlöning för nye tjänstinnehavaren enligt ny stat, därest den nya organisationen kan genomföras, men eljest efter den gamla staten, till dess genom en av bataljonsläkarnas avgång den nya organisationen kan tillämpas vid detta truppförband;

att, därest under år 1915 vakans i regementsläkarbeställningen vid Livregementets husarer kommer att inträffa, beställningen icke tillsättes, utan den nya organisationen tillämpas vid detta truppförband; samt

att för genomförandet av fältläkarkårens nya organisation, i vad den avser de ordinarie läkarna vid andra truppförband än dem, där läkarbeställningarna redan blivit i staterna uppförda enligt förenämnda organisation, må användas i första hand de löner och dagavlöningar, som finnas uppförda i staterna för läkarbeställningarna vid de truppförband, där sagda beställningar ännu äro uppförda enligt äldre organisation och där vid vakans den nya organisationen får genomföras i

överensstämmelse med förut angivna grunder, samt än vidare de medel, som i truppförbandsstaterna uppförts för andra beställningar, men på grund av vakanser i dessa icke komma till användning för desamma.

Anställnings- och avskedspremier.

13:o) I punkt 13 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av avskedspremier åt underbefäl av manskapet i enlighet med av Eders Kungl. Maj:t utfärdade närmare bestämmelser å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 60,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning vilar på den förutsättningen, att anställnings- och avskedspremier till fast anställt manskap skulle för framtiden bestridas från uppkommande besparingar å de för manskapsavlönning i vederbörande truppförbands stater upptagna medel. Då emellertid dylika besparingar icke skulle bliva för ändamålet tillgängliga förr än efter utgången av år 1915, men det med hänsyn till det stora antal värnpliktiga, vilka enligt förslaget till ny värnpliktslag skulle undergå utbildning år 1915, syntes nödvändigt att redan före slutet av tjänsteåret den 1 november 1913—den 31 oktober 1914 kunna ställa dylika avskedspremier i utsikt för äldre underbefäl av manskapet för att förmå dem att ingå förnyat tjänsteavtal, erfordrades för år 1915 anvisande av särskilda medel för ändamålet.

Såsom under punkten 12 i denna skrivelse framhållits, har riksdagen icke kunnat biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om sättet för beredande av medel åt anställnings- och avskedspremier utan i stället ansett, att ett särskilt anslag bör för detta ändamål anvisas. Vid sådant förhållande förefinnes givetvis icke anledning att, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, för utbetalande av avskedspremier under år 1915 anvisa ett extra anslag.

Såsom förut omnämnts, har riksdagen beräknat, att för utbetalande av anställnings- och avskedspremier erfordras för år 1915 ett anslag av i runt tal 382,000 kronor (se bil. 64). Med hänsyn till dess natur torde anslaget böra i riksstaten uppföras såsom förslagsanslag.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppfört ett nytt ordinarie anslag å 382,000 kronor, benämnt »anställnings- och avskedspremier, förslagsanslag».

Ökad avlöning för de till tjänstaldern äldsta bataljonsläkarna och bataljonsveterinärerna.

14:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkten 14 av huvudtiteln föreslagit har riksdagen minskat anslaget till ökad avlöning för de till tjänstaldern äldsta bataljonsläkarna och bataljonsveterinärerna, nu 68,289 kronor, med 4,124 kronor till 64,165 kronor.

Avlöning till extra bataljonsläkare.

15:o) I punkt 15 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka anslaget till avlöning till extra bataljonsläkare, nu 36,000 kronor, med 12,000 kronor till 48,000 kronor.

Enligt det av 1911 års riksdag fattade beslutet om fältläkarkårens organisation skulle, sedan den nya organisationen blivit fullständigt genomförd, extra bataljonsläkarnas antal utgöra högst 44. Med förevarande framställning avses att genom inrättande av 6 nya extra bataljonsläkarbeställningar öka dessas antal från nuvarande 18 till 24; och har riksdagen icke haft något att däremot erinra.

Riksdagen har således ökat anslaget till avlöning till extra bataljonsläkare, nu 36,000 kronor, med 12,000 kronor till 48,000 kronor.

Tillfällig löneförbättring åt en yngre bataljonsläkare.

16:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 16 av huvudtiteln föreslagit, har riksdagen till tillfällig löneförbättring (extra lönetillägg) åt en yngre bataljonsläkare å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 500 kronor, att utgå under förutsättning att denne läkare icke åtnjuter löneförmåner enligt den nya organisationen för fältläkarkåren och att han fullgör minst 50 dagars årlig tjänstgöring under bevaringsrekrytskola vid vederbörligt truppförband.

Extra lönetillägg för en del betjänte.

17:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 17 föreslagit, har riksdagen till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet

över finansärenden den 14 januari 1914 angivna grunder, av extra lönetillägg för innevarande år åt vissa betjänte, som åtnjuta avlöning från fjärde huvudtitelns medel, å extra stat för år 1915 såsom förslagsanslag anvisat ett belopp av 205 kronor.

Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation.

18:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 18 av huvudtiteln framställda förslag har riksdagen minskat anslaget till ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation, nu 9,922 kronor, med 1,384 kronor till 8,538 kronor.

Dagavlöningsstillägg åt indelt manskap.

19:o) Under punkt 19 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för utbetalande av tillägg till dagavlönning åt indelt manskap med 2 kronor till korpral, vicekorpral och menig beställningsman samt 2 kronor 10 öre till annan menig för tjänstgöring i egenskap av underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och övningar, utom vanliga repetitionsövningar, å extra stat för år 1915 anvisa, utöver det belopp, som må komma att särskilt anvisas i anledning av inkallelse under 1915 års vår och sommar av en andra årsklass, ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

Under erinran att uti det av riksdagen av värnskattemedel anvisade belopp för bestridande av kostnaderna för övning av årsklassen 1914 yngre inräknats dagavlöningsstillägg till indelt manskap med 50,000 kronor, får riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, anmäla, att riksdagen för utbetalande av tillägg till dagavlönning åt indelt manskap med 2 kronor till korpral, vicekorpral och menig beställningsman samt 2 kronor 10 öre till annan menig för tjänstgöring i egenskap av underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och övningar utom vanliga repetitionsövningar å extra stat för år 1915 anvisat, utöver det belopp, som blivit särskilt anvisat i anledning av inkallelse under 1915 års vår och sommar av en andra årsklass, ett förslagsanslag av 200,000 kronor.

Hyra, expenser m. m. vid truppförbanden.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 20 föreslagit riksdagen att minska anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, nu 123,200 kronor, med 1,000 kronor till 122,200 kronor.

Av Bohusläns och Skaraborgs regementens inflyttning i sina nya kasernetablissemang föranledes en minskning i detta anslag med 2,000 kronor, motsvarande det belopp, som förut upptagits för hyra m. m. av nämnda regementens expeditjonslokaler. Å andra sidan föreslås en ökning av expensanslagen för vissa truppförband med tillhopa 1,000 kronor. I sin helhet skulle anslaget sålunda minskas med 1,000 kronor.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har riksdagen minskat anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, nu 123,200 kronor, med 1,000 kronor till 122,200 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 22 av huvudtiteln föreslagit riksdagen, att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till ny stat för rullföringsområdesbefälhavarna med biträden å fastlandet, öka anslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., nu 2,805,513 kronor, med i jämnt kronotal 245,824 kronor till 3,051,337 kronor.

Mot den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna nya staten för rullföringsområdesbefälhavarna med biträden å fastlandet har riksdagen icke haft annat att erinra, än att benämningen rullföringsområdesbefälhavare bör, i enlighet med den av riksdagen antagna nya värnpliktslagen, utbytas mot benämningen rullföringsbefälhavare.

Enligt den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna värnpliktslagen skulle reservtruppvövning äga rum under nionde värnpliktsåret samt första gången med 1908 års klass. Dylik övning skulle således icke anordnas för än under år 1916. Enligt den av riksdagen antagna värnpliktslagen skall emellertid vid rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna reservtruppvövning äga rum under femte eller sjätte året. Härav blir en följd, att under år 1915 dylik övning måste anordnas med ifrågavarande vapenslag tilldelade värnpliktiga av 1910 års klass. Övningen skulle kunna omfatta jämväl 1911

års klass, men torde det vara lämpligast att begränsa densamma till förstnämnda årsklass.

Med anledning av den reservtruppövning, som således under år 1915 skall äga rum, har riksdagen funnit sig böra höja de av Eders Kungl. Maj:t för färdkostnader förslagsvis beräknade 230,000 kronor till 250,000 kronor.

Enligt för närvarande gällande bestämmelser utgår penningbidraget med 20 öre om dagen till varje värnpliktig under den första tjänstgöringen (rekrytskolan) ävensom under den tid, värnpliktig fullgör hela den honom åliggande tjänstgöring i en följd, samt med 50 öre om dagen under annan tjänstgöring. Härutinnan har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit någon ändring.

I samband med antagandet av ny värnpliktslag har emellertid riksdagen beslutit, att det värnpliktig tillkommande penningbidraget skall i och med att den nya värnpliktslagens bestämmelser rörande tjänstgöringstiden träda i tillämpning utgå under tjänstgöring i linjen med 50 öre om dagen och under reservtruppövning och landstormsövning med 1 krona om dagen.

Med anledning av riksdagens sålunda fattade beslut har riksdagen verkställt ny beräkning av de värnpliktigas tjänstgöringsdagar samt av penningbidraget till de värnpliktiga under år 1915 (se bil. 67). Enligt denna beräkning skulle antalet tjänstgöringsdagar uppgå till 8,265,685 dagar, därav 4,630,622 dagar med ett penningbidrag av 20 öre, 3,547,538 dagar med ett penningbidrag av 50 öre och 87,525 dagar med ett penningbidrag av 1 krona. Penningbidraget för år 1915 bör alltså upptagas till 2,787,418 kronor i stället för av Eders Kungl. Maj:t föreslagna 2,211,697 kronor 10 öre.

Enligt § 35 i det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget till ny värnpliktslag skulle penningtillskott utgå till värnpliktig, vars tjänstgöring, reservtruppövning oräknad, överstege 340 dagar. Ifrågavarande bestämmelse vore avsedd att tillämpas å samtliga kategorier värnpliktiga, som under år 1915 vore i tjänstgöring. Penningtillskottet skulle såsom hitills utgå med 20 öre om dagen. I enlighet med nu angivna grunder har Eders Kungl. Maj:t i beräkningen av anslaget upptagit penningtillskottet för år 1915 till 21,605 kronor.

Enligt den av riksdagen antagna nya värnpliktslagen skall emellertid penningtillskott utgå allenast till värnpliktiga, vilka tjänstgöra såsom underbefäl, under tiden för sådan tjänstgöring; och har riksdagen tillika beslutit, att detsamma skall utgöra 25 öre om dagen utom under tredje repetitions-(regements-)övningen vid fotfolket, då det skall utgå

med 50 öre om dagen till dem, som tjänstgöra såsom underbefäl och uttagits enligt § 26 mom. 2 värnpliktslagen. Några säkra grunder för beräkandet av, till vilket belopp penningtillskottet för år 1915 kan komma att uppgå enligt förenämnda bestämmelser, vilka böra tillämpas å samtliga under samma år i tjänstgöring varande kategorier värnpliktiga, förefinnas visserligen icke för närvarande, men har riksdagen ansett, att ett belopp av förslagsvis 20,000 kronor bör vara för ändamålet tillfyllest.

Med anledning av riksdagens beslut om höjning av det till vissa värnpliktigas familjer utgående understödet har för itrågavarande ändamål beräknats 277,000 kronor i stället för av Eders Kungl. Maj:t beräknade 123,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen, med antagande av vid denna skrivelse fogad ny stat för rullföringsbefälhavarna med biträden å fastlandet (se bil. 65), ökat anslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., nu 2,805,513 kronor, med 993,940 kronor till 3,799,453 kronor.

Ersättning för rustning och rotering.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 23 föreslagit riksdagen att minska anslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 700,000 kronor, med 50,000 kronor till 650,000 kronor.

Då riksdagen icke har något att erinra mot den av Eders Kungl. Maj:t gjorda framställningen, har riksdagen minskat anslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 700,000 kronor, med 50,000 kronor till 650,000 kronor.

Intendenturkåren.

23:o) I punkt 24 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till ny stat för intendenturkåren, öka anslaget till intendenturkåren, nu 684,559 kronor, med 16,013 kronor till 700,572 kronor.

Den föreslagna ökningen är föranledd därav, att dels enligt en av 1911 års riksdag godkänd plan en underintendentsbefattning uppflyttats till intendentsbeställning av första klassen, dels ock enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag till ny härordning å staten uppförts 1 underintendent, 2 för-

valtarassistenter av första klassen, 2 förvaltarassistenter av andra klassen, 2 distinktionskorpraler (furirer) av första klassen, 2 distinktionskorpraler (furirer) av andra klassen samt 8 volontärer, varjämte å staten beräknats rekryteringsmedel efter sedvanliga grunder.

Mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har riksdagen icke haft annat att erinra än att de föreslagna volontärbeställningarna böra i enlighet med riksdagens beslut i härordningsfrågan utgå ur staten samt denna med avseende å uppställningen bringas i överensstämmelse med de av riksdagen uppgjorda staterna för truppförbanden.

Riksdagen har därför, med antagande av vid denna skrivelse fogade stat för intendenturkåren (se bil. 68), ökat ifrågavarande anslag, nu 684,559 kronor, med 13,789 kronor till 698,348 kronor.

Ålderstillägg.

24:o) Under punkt 25 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka anslaget till ålderstillägg, nu 93,600 kronor, med 900 kronor till 94,500 kronor.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot förevarande framställning, har ökat anslaget till ålderstillägg, nu 93,600 kronor, med 900 kronor till 94,500 kronor.

Mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare med vederlikar.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 26 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för tilldelande av mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare enligt i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för den 14 januari 1914 angivna grunder å extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 130,988 kronor.

Av utredningen i ämnet framgår, att med det i denna punkt begärda anslaget avses att för officerare och underofficerare vid de icke kasererade infanteriregementena i någon mån underlätta bärandet av de olägenheter, varmed även tjänstgöringen å regementets vanliga övningsplats är förenad. Detta skulle ske genom utbetalande av ett särskilt mötesbidrag i vissa fall, då officerare och underofficerare med vederlikar vid Första och Andra livgrenadjärregementena, Västgöta, Södermanlands, Kronobergs och Kalmar regementen samt Norra och Södra skånska infanteriregementena, vilka icke äga

sitt stadigvarande hemvist vid eller i omedelbar närhet till vederbörligt regementes mötesplats, vore beordrade att för deltagande i beväringsskolor eller repetitionsövning tjänstgöra å samma mötesplats. Mötesbidraget skulle tillerkännas endast gifta officerare och underofficerare; och borde med gift likställas den, som varit gift och fortfarande hade minderåriga barn hos sig. Bidragets belopp skulle utgöra för varje dag för överste, överstelöjtnant, major och kapten 2 kronor samt för löjtnant, underlöjtnant, fanjunkare och sergeant 1 krona 50 öre.

Riksdagen har icke haft annat att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit än att, då det av utredningen i ämnet framgår, att det ifrågasatta mötesbidraget avsetts att tillgodokomma jämväl officerares och underofficerares vederlikar, detta syntes riksdagen böra i beslutet uttryckligen angivas.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen för tilldelande av mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare med vederlikar enligt i statsrådsprotokollet över lantförsvärens ärenden den 14 januari 1914 angivna grunder å extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 130,988 kronor.

Provisoriskt avlöningstillägg åt officerare och underofficerare med vederlikar vid Bodens trupper.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkt 27 föreslagit riksdagen att för beredande enligt i statsrådsprotokollet över lantförsvärens ärenden den 14 maj 1914 angivna grunder av ett provisoriskt avlöningstillägg åt officerare och underofficerare med vederlikar vid Bodens trupper å extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

Departementschefen har i ämnet anförts, att frågan om avlöningstillägg åt befälspersonalen vid de i Boden förlagda truppförbanden icke syntes böra definitivt lösas, förrän man kunde intaga en bestämd ståndpunkt till frågan om anordnande av passagesystemet i avseende å Bodens trupper. Med hänsyn härtill innebär det av Eders Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget allenast en provisorisk avlöningförbättring.

Då det icke lär vara uteslutet, att därest passagesystem infördes vid Bodens trupper, detsamma kommer att vinna tillämpning för såväl officerare som underofficerare med vederlikar, anser riksdagen, att förbättring i avlöningförmånerna, varom nu är fråga, tillsvidare bör utgå såsom provisoriskt lönetillägg och uppföras å extra stat.

På grund av vad sålunda anförts, har riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för beredande, enligt de i statsrådsprotokollet över lantförsvärsärenden den 14 maj 1914 angivna grunder, av ett provisoriskt avlöningstillägg åt officerare och underofficerare med vederlikar vid Bodens trupper å extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

Arméns mathållning.

27:o) I punkt 28 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka anslaget till arméns mathållning, nu 7,166,612 kronor, med 458,614 kronor till 7,625,226 kronor.

Ifrågoravande anslag beräknas efter 60 öre för varje manskapstjänstgöringsdag. Antalet manskapstjänstgöringsdagar har av Eders Kungl. Maj:t upptagits till sammanlagt 12,708,710, därav 8,171,110 för värnpliktiga, 221,683 för indelt manskap och 4,315,917 för volontärer. Såsom riksdagen förut anført, böra emellertid tjänstgöringsdagarna för de värnpliktiga beräknas till 8,265,685. De med avseende å det fast anställda manskapet av riksdagen beslutade ändringarna i staterna torde icke vara av beskaffenhet att böra föranleda någon ändring i det av Eders Kungl. Maj:t för detta manskap beräknade antalet tjänstgöringsdagar. Hela antalet tjänstgöringsdagar för *allt* manskap år 1915 skulle således utgöra sammanlagt 12,803,285.

Med beräkning av 60 öre för varje tjänstgöringsdag skulle således mathållningsanslaget uppgå till 7,681,971 kronor (se bil. 69).

Riksdagen har därför ökat anslaget till arméns mathållning, nu 7,166,612 kronor, med 515,359 kronor till 7,681,971 kronor.

Furagering av arméns hästar.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 29 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att öka anslaget till furagering av arméns hästar, nu 3,353,740 kronor, med 420,481 kronor till 3,774,221 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har riksdagen ökat anslaget till furagering av arméns hästar, nu 3,353,740 kronor, med 420,481 kronor till 3,774,221 kronor.

Arméns munderingsutrustning.

29:o) I punkt 30 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka anslaget till arméns munderingsutrustning, nu 4,152,190 kronor, med i jämnt krontal 263,805 kronor till 4,415,995 kronor.

Ifrågavarande anslag har hittills beräknats efter 33 öre om dagen för varje man samt 10 öre om dagen för var och en av kavalleriets och trängens hästar under användning och 5 öre om dagen för varje kavallerihäst under uppställning i depå. Kostnaderna för sadelmundering och hästutredning vid artilleriet och ingenjörtrupperna hava däremot pläгат utgå från respektive ordinarie vapenanslaget och ordinarie byggnadsanslaget.

Med hänsyn till de av riksdagen företagna ändringarna i beräkningen av antalet manskapstjänstgöringsdagar har riksdagen verkställt ny beräkning (bil. 70) av ifrågavarande anslag. Enligt denna skulle medelsbehovet för år 1915 uppgå till 4,447,205 kronor.

Riksdagen har ökat anslaget till arméns munderingsutrustning, nu 4,152,190 kronor, med 295,015 kronor till 4,447,205 kronor.

Anskaffning av nya uniformer för armén.

30:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 31 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att av det för anskaffning av nya uniformer för armén av 1906 års riksdag beviljade anslag, 6,000,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisa återstoden, 800,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, har av det för anskaffning av nya uniformer för armén av 1906 års riksdag beviljade anslag, 6,000,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisat återstoden, 800,000 kronor.

Arméns diverse intendenturbehov.

31:o) I punkt 32 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka anslaget till arméns diverse intendenturbehov, nu 716,661 kronor, med i jämnt tal 45,862 kronor till 762,523 kronor.

Anslaget har under de senare åren beräknats efter 6 öre för man och tjänstgöringsdag. Med beräkning av förut angivet antal tjänstgöringsdagar skulle således anslagsbehovet för år 1915 utgöra 768,197 kronor (se bil. 71).

Riksdagen har ökat anslaget till arméns diverse intendenturbehov, nu 716,661 kronor, med 51,536 kronor till 768,197 kronor.

Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten.

32:o) I punkt 33 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka anslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, nu 1,809,623 kronor, med i jämnt tal 99,002 kronor till 1,908,625 kronor.

Anslaget är för år 1914 beräknat *dels* för ved och lyse till underofficerare och vederlikar med 130 kronor till varje fanjunkare och likställd samt med 100 kronor till varje sergeant och likställd, *dels* med 12 öre om dagen för varje man, *dels ock* med 3 öre om dagen för varje häst vid truppförbanden.

Med hänsyn till de av riksdagen företagna ändringarna i de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna underofficerskadrerna ävensom det ökade antalet manskapstjänstgöringsdagar har riksdagen med tillämpning av förenämnda grunder uppgjort ny beräkning av anslaget för år 1915 (se bil. 72). Denna slutar å 1,919,874 kronor.

Riksdagen har ökat anslaget till kasernutredning samt ved, ljus och vatten, nu 1,809,623 kronor, med 110,251 kronor till 1,919,874 kronor.

Inköp av inventarier i nya kasernetablissemang.

33:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 34 av huvudtiteln föreslagit, har riksdagen för inköp av inventarier i nya kasernetablissemang å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 50,000 kronor.

Premiering av lastautomobiler.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 35 föreslagit riksdagen att i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag å 40,000 kronor, benämnt »premiering av lastautomobiler, reservationsanslag».

Riksdagen har funnit Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag icke för närvarande kunna vinna riksdagens bifall.

Fortsatt anskaffning av nya eldhandvapen.

35:o) I punkt 36 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels att för fortsatt anskaffning av nya eldhandvapen (gevär och karbiner) bevilja ett anslag av 965,000 kronor samt härav å extra stat för år 1915 anvisa 165,000 kronor;

dels ock medgiva, att av den behållning, som beräknas vid 1914 års slut hava uppkommit å de hittills för dylik anskaffning anvisade medel, 100,000 kronor må tagas i anspråk för sådant ändrande av redan befintliga vapen och ersättande av förslitna pipor, som betingas av antagandet av ny ammunition.

Enligt vad utredningen giver vid handen, avses att under år 1915 anskaffa 3,000 gevär och 7,000 karbiner samt under påföljande två år ytterligare 20,000 gevär. Kostnaderna härför hava beräknats till 365,000 kronor för år 1915 och sammanlagt 800,000 kronor för åren 1916 och 1917. För täckande av kostnaderna för år 1915 skulle användas dels 200,000 kronor av behållningen å anslaget till fortsatt anskaffning av nya eldhandvapen, dels ock 165,000 kronor, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle anvisas på extra stat för år 1915 av det nu begärda anslaget.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, har riksdagen

a) för fortsatt anskaffning av nya eldhandvapen (gevär och karbiner) beviljat ett anslag av 965,000 kronor samt härav å extra stat för år 1915 anvisat 165,000 kronor, och

b) medgivit, att av den behållning, som beräknas vid 1914 års slut hava uppkommit å de hittills för dylik anskaffning anvisade medel, 100,000 kronor må tagas i anspråk för sådant ändrande av redan befintliga vapen och ersättande av förslitna pipor, som betingas av antagandet av ny ammunition.

Fortsatt anskaffning av mobiliseringsammunition för eldhandvapen samt uppförande av behövliga förrådslokaler därför.

36:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 37 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att av det utav 1909 års riksdag för fortsatt anskaffning av mobiliseringsammunition för eldhandvapen samt uppförande av behövliga förrådslokaler därför beviljade anslaget, 3,000,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisa 600,000 kronor.

Till det vid 1913 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet framhöll departementschefen de fördelar, som införande av spetskuleammuniton vid armén skulle medföra. Emellertid har, enligt vad av utredningen framgår, uppkommit fråga dels att i sammanhang med antagandet av ny ammunition öka den nuvarande gevärskalibern, dels ock att övergå till s. k. torpedkuleammuniton i stället för förut ifrågasatt spetskuleammuniton; och har Eders Kungl. Maj:t förordnat om försök i dessa avseenden, men äro dessa försök ännu icke slutförda.

Riksdagen vill med anledning härav framhålla angelägenheten av att ifrågavarande försök så bedrivas, att de snarast möjligt må leda till ett slutligt resultat. Det är av stor vikt, såväl att anskaffningen av mobiliseringsammuniton snarast möjligt må kunna fortsättas som ock att därvid icke anskaffas sådan ammunition, som inom kort kräver ersättning med annat slag.

Under uttalande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen av det utav 1909 års riksdag för fortsatt anskaffning av mobiliseringsammuniton för eldhandvapen samt uppförande av behövliga förrådslokaler därför beviljade anslaget, 3,000,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisat 600,000 kronor.

Anskaffning av ny fältartillerimateriel.

37:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 38 av huvudtiteln föreslagit, har riksdagen av det utav 1909 års riksdag till anskaffning av ny fältartillerimateriel beviljade anslaget, 3,000,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisat återstoden, 620,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1914 förskjuta sistnämnda belopp för att sedermera ersättas av vad sålunda anvisats.

Fortsatt anskaffning av pistoler m. m.

38:o) Då riksdagen icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 39 föreslagit, har riksdagen för fortsatt anskaffning av pistoler m. m. å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 30,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1914 förskjuta beloppet för att sedermera ersättas av förevarande anslag.

Fortsatt anskaffning av gevärshantverkarkistor.

39:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 40 föreslagit, har riksdagen för fortsatt anskaffning av gevärshantverkarkistor å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 20,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1914 förskjuta beloppet för att sedermera ersättas av förevarande anslag.

Arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel.

40:o) I punkt 41 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel, nu 1,299,740 kronor, med 143,850 kronor till 1,443,590 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har riksdagen ökat anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel, nu 1,299,740 kronor, med 143,850 kronor till 1,443,590 kronor.

Kasernbyggnader.

41:o). I punkt 42 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att utav det av 1906 års riksdag till uppförande av kasernetablissemang för femton infanteriregementen beviljade anslaget, 21,744,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisa 1,400,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har av det utav 1906 års riksdag till uppförande av kasernetablissemang för femton infanteriregementen beviljade anslaget, 21,744,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisat 1,400,000 kronor.

Komplettering av fältingenjör- och krigsbromaterielen vid Svea och Göta ingenjörkårer.

42:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 43 av huvudtiteln därom gjorda framställning har riksdagen av det för komplettering av fältingenjör- och krigsbromaterielen vid Svea och Göta ingenjörkårer av 1913 års riksdag beviljade anslaget, 152,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisat återstoden 82,000 kronor.

Uppförande av intendenturförråd för vissa truppförband m. m.

43:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 44 av huvudtiteln föreslagit har riksdagen av det för uppförande av intendenturförråd för vissa truppförband m. m. beviljade anslaget, 406,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisat 125,000 kronor.

Uppförande av förrådsbyggnader för vinterfordon vid vissa truppförband.

44:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom i punkt 45 av huvudtiteln gjorda framställning har riksdagen av det till uppförande av förrådsbyggnader för vinterfordon vid vissa truppförband beviljade anslaget, 237,000 kronor, å extra stat för år 1915 anvisat återstoden 162,000 kronor.

Ordnande av landstormsförråd.

45:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 46 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för ordnande av landstormsförråd å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 225,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att därav under år 1914 av tillgängliga medel förskjuta 55,300 kronor för att sedermera ersättas av förevarande anslag.

Enligt senast uppgjorda beräkningar skulle intendenturutrustningen, frånräknat landstormsblusarna, ävensom sjukvårdsutrustningen för de 105 äldre landstormsområdena kräva 748,101 kronor 25 öre. Härför skulle emellertid, enligt vad utredningen giver vid handen, finnas tillgängliga 88,000 kronor av det å extra stat för år 1914 beviljade extra anslaget till

landstormen, vadan således för ändamålet behövde beviljas 660,101 kronor 25 öre. En del däraf, 169,700 kronor, har nu föreslagits att upptagas på extra stat för år 1915.

För de fyra landstormsområdena inom Älvsborgs norra inskrivningsområde, som avsetts att omedelbart organiseras, har erforderlig intendenturutrustning och sjukvårdsutrustning beräknats draga en kostnad av i runt tal 55,300 kronor, vilket belopp ansetts böra disponeras redan under år 1914.

För år 1915 begäres alltså för omförmälda ändamål ett anslag av (169,700 + 55,300 =) 225,000 kronor, varav 55,300 kronor avsetts att förskjutas under år 1914.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har riksdagen för ordnande av landstormsförråd å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 225,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att däraf under år 1914 av tillgängliga medel förskjuta 55,300 kronor för att sedermera ersättas av förevarande anslag.

Fullbordande av befästningsarbetena vid Boden.

46:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 47 föreslagit, har riksdagen utav det för fullbordande av befästningsarbetena vid Boden beviljade anslaget, 7,134,500 kronor, å extra stat för år 1915 anvisat 170,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1914 förskjuta sistnämnda belopp för att sedermera ersättas av vad som sålunda anvisats.

Anläggning av en elektrisk kraftstation i Boden m. m.

47:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 48 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för anläggning av en elektrisk kraftstation i Boden m. m. bevilja ett anslag av 216,000 kronor samt härav å extra stat för år 1915 anvisa 117,000 kronor.

Beträffande det förslag till anläggning av en elektrisk kraftstation i Boden m. m., slutande å en anläggningskostnad av 200,000 kronor, som av Eders Kungl. Maj:t förelades 1913 års riksdag, yttrade riksdagen bland annat, att det syntes riksdagen vara påtagligt, att belysningen inom Bodens fästningsområde icke kunde under krigstid vara beroende av den nuvarande, utom nämnda område belägna kraftstationen. Emel-

lertid funne riksdagen den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna utvägen att inom fästningsområdet uppföra en belysningscentral, med vilken samtliga etablissemangen genom långa ledningar skulle stå i förbindelse och som även skulle uthyra elektrisk ström, icke vara ur alla synpunkter tilltalande; och beslöt riksdagen på anförda skäl att icke bifalla Eders Kungl. Maj:ts då framlagda förslag.

Med beaktande av vad riksdagen i ämnet uttalat, har ny utredning av frågan blivit gjord, därvid olika alternativ till frågans lösande framlagts. Vid prövning av de olika alternativen hava såväl elektriska provningsanstalten, som i denna fråga representerar den tekniska sakkunskapen, som i ärendet hörda myndigheter förordat det av Eders Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget, vilket i huvudsak överensstämmer med den lösning av frågan, som förelades 1913 års riksdag. Den då beräknade anläggningskostnaden har emellertid ökats till 216,000 kronor, enligt uppgift beroende dels på nödtvungen ändring i fråga om motorerna och ökade materialpriser, dels ock därpå att för beredandet av större säkerhet mot beskjutning räknats med uteslutande jordkablar.

Av utredningen i ärendet framgår, att det av Eders Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget är det i ekonomiskt avseende fördelaktigaste av de i ärendet uppgjorda alternativen samt att de hörda militära myndigheterna icke ansett den av riksdagen ifrågasatta fördelen av att kraftkällorna vore belägna på skilda ställen böra förhindra antagandet av det alternativ, som avsåg anläggande av en enda kraftstation. Med hänsyn härtill och då det är påtagligt, att frågan icke kan föras vidare genom ytterligare utredning, men det däremot är av synnerlig vikt, att en kraftcentral i Boden så snart ske kan kommer till stånd, har riksdagen funnit sig nu böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen har således för anläggning av en elektrisk kraftstation i Boden m. m. beviljat ett anslag av 216,000 kronor samt härav å extra stat för år 1915 anvisat 117,000 kronor.

Uppförande av bostadsbyggnad för personal vid vätgasverket i Boden.

48:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 49 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att för uppförande av en bostadsbyggnad för personal vid vätgasverket i Boden å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 18,000 kronor.

Emot den föreslagna byggnadens storlek synes intet vara att erinra; och har riksdagen inhämtat att, därest gniststation blir förlagd till platsen,

någon ytterligare bostadsbyggnad icke av denna anledning kommer att erfordras.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i ämnet föreslagit, har riksdagen för uppförande av en bostadsbyggnad för personal vid vätgasverket i Boden å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 18,000 kronor.

Uppförande av förrådsbyggnader för fälttelegrafmateriel.

49:o) I punkt 50 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av förrådsbyggnader för fälttelegrafmateriel å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 31,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, har för uppförande av förrådsbyggnader för fälttelegrafmateriel å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 31,000 kronor.

Uppförande av förrådsbyggnad för fältballongmateriel.

50:o) I punkt 51 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av förrådsbyggnad för fältballongmateriel å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 16,000 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har riksdagen för uppförande av förrådsbyggnad för fältballongmateriel å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 16,000 kronor.

Uppförande av ett ridhus inom Bodens ingenjörkårs etablissemang.

51:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 52 föreslagit riksdagen att för uppförande av ett ridhus inom Bodens ingenjörkårs etablissemang å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 32,000 kronor.

Inom Bodens garnison finnes för närvarande blott ett ridhus, nämligen det, som uppförts vid kasernetablissemang för därvarande detachment av fältartilleriet. I detta ridhus meddelas även ridutbildning åt personal från fästningsartilleriet och ingenjörtrupperna. Enligt förevarande framställning skulle nu ytterligare ett ridhus uppföras, av-

sett för Bodens ingenjörkår. Att behov av ökat utrymme för ridutbildningens bedrivande vid truppförbandet föreligger, synes riksdagen genom den förebragta utredningen ådagalagt.

Enligt den av riksdagen beslutade nya härordningen skall emellertid ett nytt kavalleritruppförband, Norrbottens kavallerikår, uppsättas och förläggas till Boden, och har riksdagen till uppförande av byggnader för denna kår avsatt för år 1915 ett anslag av 300,000 kronor. Då kostnaderna för beredande av ökat ridutrymme åt Bodens ingenjörkår skulle kunna nedbringas, därest ett för denna kår och kavallerikåren gemensamt ridhus uppfördes, har riksdagen ansett, att utredning angående lämpligheten härav bör vidtagas, innan anslag för ändamålet av riksdagen anvisas.

Riksdagen har därför funnit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke för närvarande kunna av riksdagen bifallas.

Uppförande av en officersbarack å Laxön.

52:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkt 53 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för uppförande av en officersbarack å Laxön å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 25,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, har för uppförande av en officersbarack å Laxön å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 25,000 kronor.

Nybyggnadsarbeten för vissa trängkårers trängförråd.

53:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 54 av denna huvudtitel föreslagit, har riksdagen för nybyggnadsarbeten för vissa trängkårers trängförråd beviljat ett anslag av 153,000 kronor samt därav å extra stat för år 1915 anvisat 75,000 kronor.

Det frivilliga skytteväsendets befrämjande.

54:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkten 55 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att till det frivilliga skytteväsendets befrämjande å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 1,080,000 kronor samt medgiva, att av detta anslag ett belopp av 473,600 kronor, motsvarande ammu-

itionsbidraget, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av spetskuleammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 11,840,000 skarpladdade patroner m/94.

Ifrågavarande anslag utgår för år 1914 med 975,000 kronor. Den betydande ökningen av anslaget med 105,000 kronor, som Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, beror huvudsakligen därpå, att antalet anslagsberättigade skyttar för år 1915 beräknats till 148,000 emot 135,000 för år 1914 samt att för anordnande av en riksskyttetävling i Stockholm beräknats ett belopp av 30,000 kronor, under det att i anslagsberäkningen för innevarande år upptagits 8,000 kronor för riksskyttetävling i Malmö. I övrigt avses med den begärda anslagsökningen att höja följande anslagsposter, nämligen till hyra för lokal åt skytteförbundens överstyrelse med 400 kronor, till inköp av skyttemärken m. m. med 3,000 kronor, till extra understöd åt Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens skytteförbund med tillhoppa 2,500 kronor samt till ordnande av skjutbanor m. m. med 9,500 kronor.

I likhet med föregående år har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att ammunitionsbidraget till skyttarna skulle i sin helhet tilldelas dessa in natura, samt att motsvarande anslagsbelopp skulle ställas till arméförvaltningens artilleridepartements förfogande för anskaffning av spetskuleammunition. Häremot har riksdagen intet annat att erinra än att då spetskuleammunition ännu icke blivit fastställd såsom typ för den nya mobiliseringsammunitionen, det synes lämpligast att i nyssnämnda sammanhang använda ordet mobiliseringsammunition.

I övrigt anser sig riksdagen böra bifalla, vad Eders Kungl. Maj:t i fråga om detta anslag föreslagit.

Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen till det frivilliga skytteväsendets befrämjande å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 1,080,000 kronor samt medgivit, att av detta anslag ett belopp av 473,600 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 11,840,000 skarpladdade patroner m/94.

Anordnande av vinterrekrytskolor vid vissa icke kasernerade infanteriregementen.

55:o) I punkt 56 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande av vinterrekrytskolor vid vissa icke kasernerade infanteriregementen å extra stat för år 1915 anvisa ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har för anordnande av vinterrekrytskolor vid vissa icke kasernerade infanteriregementen å extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.

56:o) I punkt 57 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka anslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m., nu 362,167 kronor, med i jämnt krontal 19,631 kronor till 381,798 kronor.

Detta anslag har pläгат beräknas efter 2 öre om dagen för varje man och 3,3 öre om dagen för såväl varje häst vid truppförbanden (stambäst, lejd häst och ersättningsremont) som varje remont vid remont-depåerna.

Med hänsyn till de av riksdagen vidtagna ändringarna i beräkningen av antalet manskapstjänstgöringsdagar, har riksdagen med tillämpning av förenämnda grunder verkställt ny beräkning av ifrågasvarande anslag (se bil. 74). Enligt denna skulle medelsbehovet för år 1915 uppgå till 383,690 kronor.

Riksdagen har ökat anslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m., nu 362,167 kronor, med 21,523 kronor till 383,690 kronor.

Befrämjande av det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.

57:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 58 av huvudtiteln föreslagit har riksdagen, i likhet med vad under föregående år ägt rum, till befrämjande av det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 10,000 kronor.

Anskaffning av sjukvårdsutrustning för Bodens fästning.

58:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 59 föreslagit riksdagen att för anskaffning av sjukvårdsutrustning för Bodens fästning å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 48,363 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att under år 1914 av tillgängliga medel förskjuta beloppet för att sedermera ersättas av förevarande anslag.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot den gjorda framställningen, har för anskaffning av sjukvårdsutrustning för Bodens fästning å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 48,363 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att under år 1914 av tillgängliga medel förskjuta beloppet för att sedermera ersättas av förevarande anslag.

Remontering m. m.

59:o). I punkt 61 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att minska anslaget till remontering m. m. nu 1,080,025 kronor, med 315,050 kronor, till 764,975 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har riksdagen minskat anslaget till remontering m. m., nu 1,080,025 kronor, med 315,050 kronor till 764,975 kronor.

Legas av hästar för truppförbandens övningar.

60:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 62 föreslagit riksdagen, dels att i riksstaten för år 1915 upptaga förevarande anslag under titel »legas av hästar för truppförbandens exercis» dels ock att minska detta anslag, nu 727,728 kronor med 433 kronor till 727,295 kronor.

Riksdagen, som icke haft annat att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, än att anslaget lämpligen synes bära benämnas »legas av hästar för truppförbandens övningar», har beslutit, dels att i riksstaten för år 1915 upptaga förevarande anslag under titel »legas av hästar för truppförbandens övningar», dels ock att minska detta anslag, nu 727,728 kronor, med 433 kronor till 727,295 kronor.

Ersättning för förskott.

61:o) Under punkt 63 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till täckande av vissa förskott å extra stat för år 1915 anvisa, i jämnt krontal, ett anslag av 212,931 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till täckande av vissa förskott å extra stat för år 1915 anvisat, i jämnt krontal, ett anslag av 212,931 kronor.

Åtgärder för civilianställning.

62:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 64 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående åtgärder för civilianställning åt fast anställt manskap vid krigsmakten ävensom värnpliktiga efter avslutad militär tjänstgöring m. m., för ändamålet beräkna ett anslag å extra stat för år 1915 å 20,000 kronor.

Uti en sedermera den 19 juni 1914 avlåten proposition, nr 162, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen,

dels att för anordnande i enlighet med vad i statsrådsprotokollet angivits av en central byrå för rekrytering och civilianställning å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 20,000 kronor;

dels att medgiva, att för påbörjande redan under år 1914 av nämnda byrås verksamhet av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar må tagas i anspråk ett belopp av 10,000 kronor;

dels ock att medgiva, att av de i staterna för arméns truppförband för år 1915 under »manskapsavlönning och rekryteringsmedel» upptagna belopp må till underlättande för volontärer, som, efter rekapitulation, tjänat minst fem år, att erhålla civilianställning i statens verk, i den mån berörda medel därtill lämna tillgång, utgå understöd i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna grunder och de särskilda bestämmelser, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft en av enskild motionär inom andra kammaren avgiven motion, däruti motionären hemställt, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågakvarande proposition icke måtte av riksdagen bifallas.

Vad först beträffar frågan om inrättande under lantförsvarsdepartementet av en central byrå för såväl rekryteringen av det fast anställda manskapet som förmedling av civilianställning åt uttjänt dylikt manskap, ansluter sig riksdagen i huvudsak till vad härutinnan yttrats i berörda motion. Riksdagen anser visserligen, att åtgärder böra vidtagas för ernående av en större enhetlighet och planmässighet i fråga om rekryteringen, men håller å andra sidan före, att vad som härutinnan kräves, torde, åtminstone för närvarande och innan en välbehörlig allsidig och ingående utredning om rekryteringsspörsmålet kommit till stånd, lämpligen kunna ske med anlitan av den offentliga arbetsförmedlingen. Jämväl i fråga om det uttjänta manskapets anställande i statens civila

tjänst anser riksdagen den offentliga arbetsförmedlingens medverkan åtminstone för närvarande vara ändamålsenlig.

På grund härav och då den föreslagna byråns uppgifter, sådana de uti propositionen angivits, synas riksdagen allt för obestämda, har riksdagen icke funnit sig böra tillstyrka den föreslagna byråns inrättande.

Beträffande den s. k. civilanställningen, håller riksdagen visserligen före, att det bör vara en statens skyldighet mot det uttjänta fast anställda manskapet lika mycket som ett statens eget intresse att för detsamma underlätta erhållandet av annan statstjänst. Å andra sidan hyser dock riksdagen den uppfattningen, att det uttjänta manskapet vid sökande av civilanställning i statens tjänst icke bör tillerkännas en företrädesrätt framför icke militära sökande, som skulle innebära en orättvisa eller obillighet mot de senare.

De av Eders Kungl. Maj:t föreslagna åtgärderna för underlättande av fast anställning i statens civila tjänst för manskap, som med goda vitsord avslutat militär tjänst av minst fem års varaktighet, nämligen dels medgivande av viss tids ledighet under det sista tjänsteåret för provtjänstgöring i statens verk, dels ock beredande efter tjänstetidens slut av de i propositionen angivna förmånerna in natura i form av bostad och portion eller tilldelande av understöd i penningar, synas riksdagen ändamålsenliga och torde kunna betraktas såsom ett slags avskedspremie för välförhållande i tjänsten.

Med hänsyn till den ståndpunkt riksdagen intagit i fråga om avlöningsanslaget och därå uppkommande besparingar, anser riksdagen, att ett särskilt anslag bör för ifrågavarande ändamål å riksstaten uppföras, och torde detsamma lämpligen kunna bestämmas till förslagsvis 20,000 kronor.

Enligt departementschefens yttrande syntes för marinens vidkommande med spörsmålet om understöd böra tillsvidare anstå i avbidan på den tillämnade utredningen rörande lönereglering för marinens stammanskap. Riksdagen anser sig emellertid böra framhålla önskvärdheten av förevarande spörsmåls snara lösning i den riktning, som för arméns del nu föreslagits.

I detta sammanhang anser sig riksdagen jämväl böra uttala önskvärdheten av, att möjlighet må beredas att genom ökade rekapitulationspremier under längre tid få i tjänsten behålla sådant stammanskap, vars utbildning ställt sig för staten särskilt dyrbar och vars skicklighet i tjänsten är av särskild vikt.

På grund av vad riksdagen sålunda anfört, har riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 162,

dels medgivit, att till underlättande för volontärer som, efter rekapitulation, tjänat minst fem år, att erhålla civilanställning i statens verk må utgå understöd i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna grunder och de särskilda bestämmelser, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas,

dels ock för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1915 anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

Fortsatt utveckling av arméns krigskarteutrustning m. m.

63:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 65 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att för fortsatt utveckling av arméns krigskarteutrustning m. m. å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 56,500 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1914 förskjuta beloppet för att sedermera ersättas av förevarande anslag.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts framställning har riksdagen för fortsatt utveckling av arméns krigskarteutrustning m. m. å extra stat för år 1915 anvisat ett anslag av 56,500 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel under år 1914 förskjuta beloppet för att sedermera ersättas av förevarande anslag.

Övriga ordinarie anslag.

64:o) Beträffande de i nu gällande riksstat under fjärde huvudtiteln upptagna ordinarie anslag, som icke här ovan blivit särskilt omnämnda, har någon förändring icke ifrågasatts; och får riksdagen anmäla, att samtliga de ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, i riksstaten för år 1915 upptagits till oförändrade belopp.

Stockholm den 23 september 1914.

Med undersåtlig vördnad.

På utskottets vägnar:

KARL STAAFF.

**Tabell över anslagen under riksstatens fjärde huvudtitel.
Lantförvarsdepartementet.**

		Bilaga Nr.	1 9 1 5.	
			Ordinarie anslag	Extra ordinarie anslag
			Kronor	Kronor
A. Departementet.				
1	Departementschefen.....	—	17 000	—
2	Departementet	—	61 450	—
3	Provisorisk löne reglering för departementet, <i>förslagsanslag</i>	—	—	8 120
4	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition, <i>förslagsanslag</i>	—	13 054	—
5	Tryckningskostnader för departementet med dess kommandoexpedition, <i>förslagsanslag</i>	—	7 000	—
	Säger för departementet	—	98 504	8 120
B. Arméförvaltningen.				
1	Arméförvaltningen	—	275 490	—
2	Skrivmaterialier, expenser och bränsle m. m. för arméförvaltningen, <i>reservationsanslag</i>	—	30 900	—
	Säger för arméförvaltningen	—	306 390	—
C. Generalitetet, staberna m. m.				
1	Generalitetsstaten.....	1	171 150	—
2	Generalstabens fast anställda personal.....	2	341 385	—
3	Generalstabens övningar, expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	—	78 175	—
4	Artilleristaben	3	16 200	—
5	Kommandantsstaten.....	4	70 033	—
	Säger för generalitetet, staberna m. m.	—	676 943	—

		Bilaga Nr.	1 9 1 5.		
			Ordinarie anslag	Extra ordinarie anslag	
			Kronor	Kronor	
D. Undervisningsverken.					
1	Krigshögskolor, <i>reservationsanslag</i>	—	107 280	—	—
2	Ridskolan, <i>reservationsanslag</i>	—	46 250	—	—
3	Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i>	—	60 000	—	—
4	Artilleriskjutskolor, <i>reservationsanslag</i>	—	27 000	—	—
5	Krigsskolan, <i>reservationsanslag</i>	—	137 210	—	—
6	Volontärskolor, <i>förslagsanslag</i>	—	130 000	—	—
7	Militärläkarens undervisning, <i>reservationsanslag</i>	—	6 350	—	—
	Säger för undervisningsverken	—	514 090	—	—
E. Avlöning, rekrytering (truppförbanden), arvoden m. m.					
1	Avlöning och rekrytering m. m., <i>förslagsanslag</i>	4—63	18 010 512	—	—
2	Anställnings- och avskedspremier, <i>förslagsanslag</i>	64	382 000	—	—
3	Ökad avlöning för de till tjänstaldern äldsta bataljonsläkarna och bataljonsveterinärerna, <i>förslagsanslag</i>	—	64 165	—	—
4	Avlöning till extra bataljonsläkare, <i>förslagsanslag</i>	—	48 000	—	—
5	Till tillfällig löneförbättring (extra lönetillägg) åt en yngre bataljonsläkare	—	—	—	500
6	Extra lönetillägg för år 1914 åt en del betjänte, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	205
7	Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation, <i>förslagsanslag</i> , högst	—	8 538	—	—
8	Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>	—	120 000	—	—
9	Till dagavlöningsstillägg åt indelt manskap, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	200 000
10	Hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	—	122 200	—	—
11	Landstormen, <i>reservationsanslag</i>	—	204 225	—	—
12	De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., <i>förslagsanslag</i>	65—66	3 799 453	—	—
13	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	—	650 000	—	—
14	Intendenturkåren	67	698 348	—	—

		Bilaga Nr.	1915.	
			Ordinarie anslag	Extra ordinarie anslag
			Kronor.	Kronor.
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	—	94 500	—
2	Mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare, <i>förslagsanslag</i>	—	—	130 988
3	Provisoriskt avlöningstillägg åt officerare och underofficerare med vederlikar vid Bodens trupper, <i>förslagsanslag</i>	—	—	60 000
Säger för avlöning, rekrytering (truppförbanden), arvoden m. m.		—	24 201 941	391 698
F. Intendenturen m. m.				
1	Arméns mathållning, <i>förslagsanslag</i>	69	7 681 971	—
2	Furagering av arméns hästar, <i>förslagsanslag</i>	—	3 774 221	—
3	Arméns munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	70	4 447 205	—
4	Till anskaffning av nya uniformer för armén	—	—	800 000
5	Arméns diverse intendenturbehov, <i>reservationsanslag</i>	71	768 197	—
6	Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, <i>reservationsanslag</i>	72—73	1 919 874	—
7	Till inköp av inventarier i nya kasernetablissemang	—	—	50 000
Säger för intendenturen m. m.		—	18 591 468	850 000
G. Inkvarterings-, rese- och traktamentskostnader.				
1	Inkvarteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>	—	1 088 307	—
2	Inkvarteringsordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i> ..	—	21 450	—
3	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	—	195 000	—
4	Flyttningshjälp, <i>förslagsanslag</i>	—	12 000	—
Säger för inkvarterings-, rese- och traktamentskostnader		—	1 316 757	—
H. Artilleribehov.				
1	Arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel, <i>reservationsanslag</i>	—	2 708 850	—
2	Till fortsatt anskaffning av nya eldhandvapen	—	—	165 000

		1 9 1 5.	
Bilaga Nr.		Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor.	Kronor.
3	Till fortsatt anskaffning av ny mobiliseringsammunition för eldhandvapen m. m.	—	600 000
4	Till anskaffning av ny fältartillerimateriel	—	620 000
5	Till fortsatt anskaffning av pistoler m. m.	—	30 000
6	Till fortsatt anskaffning av gevärshantverkarkistor.....	—	20 000
Säger för artilleribehov		2 708 850	1 435 000
I. Fortifikationsbehov.			
1	Arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationsens övningar och materiel, <i>reservationsanslag</i>	1 443 590	—
2	Till uppförande av kasernetablissemang för femton infanteriregementen.....	—	1 400 000
3	Till komplettering av fältingenjör- och krigsbromaterielen vid Svea och Göta ingenjörkårer	—	82 000
4	Till uppförande av intendenturförråd för vissa truppförband m. m.	—	125 000
5	Till uppförande av förrådsbyggnader för vinterfordon vid vissa truppförband	—	162 000
6	Till ordnande av landstormsörråd.....	—	225 000
7	Till fullbordande av befästningsarbetena vid Boden	—	170 000
8	Till anläggning av en elektrisk kraftstation i Boden m. m.	—	117 000
9	Till uppförande av en bostadsbyggnad för personal vid vätgasverket i Boden	—	18 000
10	Till uppförande av förrådsbyggnader för fälttelegrafmateriel	—	31 000
11	Till uppförande av förrådsbyggnad för fältballongmateriel	—	16 000
12	Till uppförande av en officersbarack å Laxön	—	25 000
13	Nybyggnadsarbeten för vissa trängkårers trängförråd	—	75 000
Säger för fortifikationsbehov		1 443 590	2 446 000
J. Övningar.			
1	Arméns fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i>	500 000	—
2	Till det frivilliga skytteväsendets befrämjande	—	1 080 000
3	För anordnande av vinterrekrytskolor vid vissa icke kaserade infanteriregementen, <i>förslagsanslag</i>	—	100 000
Säger för övningar		500 000	1 180 000

		1 9 1 5.	
	Bilaga Nr.	Ordinarie anslag.	Extra ordinarie anslag
		Kronor	Kronor
K. Sjukvård.			
1	Garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden <i>reservations</i>	—	112 200
2	Arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m., <i>reservationsanslag</i>	74	383 690
3	Till befrämjande av det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig	—	10 000
4	Till anskaffning av sjukvårdsutrustning för Bodens fästning	—	48 363
	Säger för sjukvård	—	495 890
L. Stipendier.			
1	Resestipendier åt artilleri- och ingenjörofficerare, <i>reservationsanslag</i>	—	7 000
2	Resestipendier åt officerare och intendenturtjänstemän, <i>reservationsanslag</i>	—	15 000
3	Stipendier för fältläkarkåren och veterinärstaten	—	29 100
4	Resestipendier åt militärläkare, <i>reservationsanslag</i>	—	2 000
	Säger för stipendier	—	53 100
M. Remontering och hästlega.			
1	Remontering m. m., <i>reservationsanslag</i>	—	764 975
2	Lega av hästar för truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>	—	727 295
	Säger för remontering och hästlega	—	1 492 270
N. Diverse.			
1	Till täckande av vissa utav arméförvaltningen utgivna förskott	—	212 931
2	Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, <i>reservationsanslag</i>	—	18 000
3	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	—	80 000
4	Åtgärder för civilianställning, <i>förslagsanslag</i>	—	20 000
5	Till fortsatt utveckling av arméns krigskarteutrustning m. m.	—	56 500
	Säger för diverse	—	98 000
	Summa	—	52 497 793
			6 658 607